

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a dr. Cserni Gabriella jogtanácsos által képviselt **felperesnek** dr. Járai Gábor ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **kezesi kötelezettség** iránt a Heves Megyei Bíróságnál 3.G.20.064/2008. szám alatt indult és a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.911/2009/5. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.911/2009/5.számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 207.900 (Kettőszázhétezer-kilencszáz) Ft felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint a F. Minisztérium pályázati felhívást bocsátott ki munkahelyteremtő beruházások támogatására. Pályázni csak olyan beruházással lehetett, amely esetében a pályázó a támogatás odaítélése során megfelelő biztosítékot ajánl fel arra az esetre, ha a támogatás visszafizetése válna szükségessé. A lehetséges biztosítékok között szerepelt biztosítói készfizető kezesség vállalása a pályázó fizetési kötelezettségének teljesítéséért.

A felperes jogelődje (a továbbiakban: a felperes) 2005. október 21-én támogatási szerződést kötött a perben nem álló M. Kft-vel, amely szerint a támogatott telephelyén varrodai kapacitás bővítésére 7.417.000 Ft összegű vissza nem térítendő támogatást kap. A beruházás összköltsége ettől alacsonyabb volt, ezért a folyósított támogatás összege 7.170.118 Ft-ot tett ki.

Az M. Kft. részére juttatott fenti összeg esetleges visszafizetésének biztosítékeként a biztosító által vállalt kezesség szolgált. Erre nézve az alperes 2005. május 18-án biztosítói készfizető kezességi igérvényt állított ki 12.000.000 Ft és járulékai erejéig, amelyben kedvezményezettként a Központot jelölték meg. A támogatási szerződés aláírását követően 2005. október 24-én az alperes e-i fiókjának alkalmazottai „biztosítói készfizető kezesi kötelezvény” című okiratot írtak alá és adtak ki, amelyben rögzítették a kezességvállalással a céget megbízó M. Kft. adatait, kedvezményezettként a Központot jelölték meg, továbbá azt, hogy az M.Kft. állami támogatásként 7.417.000 Ft vissza nem térítendő támogatásban részesül. Biztosítási összegként 12.000.000 Ft szerepel az okiratban. A fizetési kötelezettségét arra az esetre vállalta az alperes, ha az M. Kft., mint megbízó a kedvezményezettrel szemben fennálló kötelezettségét nem teljesíti és erről őt a kedvezményezett lehívás formájában értesíti. Az okiratot E. N. és Cs-né alperesi munkavállalók írták alá, akik az e-i fiókjánál tevékenykedtek, az okiraton sem a felperes, sem az M. Kft. képviselőjének aláírása nem szerepel.

2007. október és novemberében a felperes az M. Kft-nél lefolytatott vizsgálat során megállapította, hogy az M. Kft. a támogatási szerződésben foglalt kötelezettségeit megszegte, ezért a támogatási szerződéstől 2007. december 14-én azonnali hatállyal elállt és 2008. január 18-án felhívta az alperest a kezesi kötelezettség teljesítésére és ennek kapcsán összesen 8.316.355 Ft megfizetésére.

Az alperes a fizetési kötelezettségét nem teljesítette, ezért a felperes a keresetében 8.316.355 Ft és kamatai megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Keresetét ténybelileg az alperes által 2005. X. 24-én kibocsátott biztosítói készfizető kezesi kötelezvényre, annak jogalapját a Ptk. 272. §-ára és a 274. §-a (2) bekezdésének a) pontjára alapította. Előadta, hogy a biztosítói készfizető kezesi kötelezvény az alperes e-i fiókjában foglalkoztatott alkalmazottak írták alá, akiket a Ptk. 220. §-ának (1) bekezdése értelmében az alperes képviselőjére jogosult személyeknek kell tekinteni. Amennyiben a bíróság nevezettek vélelmezett képviselői jogosultságát nem állapítaná meg, úgy a Ptk. 221. §-a alapján kártérítés címén kérte az alperest ugyanezen összegben marasztalni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Azzal védekezett, hogy a kezesség vállalás nem tartozik az e-i fiókjának üzlethelyiségében kínált szokásos szerződések körébe, ezért a Ptk. 220. §-ának (1) bekezdése az alkalmazottak képviselői jogosultságát nem alapozza meg. Emiatt ők az alperes képviselőjében álképviselőként jártak el, így kötelezettségvállalásuk az alperest nem köti. Előadta, hogy a felperest a követelt összeg kártérítés címén sem illeti meg, mert az alperes nem az adott helyzeten általában elvárható módon járt el, amikor nem követelte meg, hogy

az okiratot aláíró személyek a képviseleti jogosultságukat okirattal igazolják.

Az első fokon eljáró Heves Megyei Bíróság a 3.G.20.064/2008/28. számú ítéletében az alperest a kereset szerint marasztalta és 400.000 Ft perköltség megfizetésére kötelezte. Jogi álláspontja szerint a Ptk. 220. §-ának (1) bekezdésében írt, vélelmezett képviselet alapján a nyilatkozat megtételében eljáró személyeket az alperes képviselőjének kellett tekinteni. Az alperes a kezesi szolgáltatás nyújtásával foglalkozó jogi személy volt, tevékenysége körébe tartozott biztosítói készfizető kezesi szolgáltatás nyújtása. A készfizető kezesi kötelezvény kiállítása az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségben dolgozó alkalmazottja útján történt, annak tárgya az ott szokásos szerződés megkötése, illetőleg lebonyolítása volt és sem jogszabályból, sem pedig az ügy körülményeiből más nem következett. Álláspontja szerint ugyanis a biztosítói készfizető kezességvállalásra vonatkozó nyilatkozat kiadása „szokásos szerződésnek” minősült, ezért a perbeli tartozásért az alperes készfizető kezesként volt köteles helytállni. Annak a körülmények, hogy a cég képviseletére jogosult alkalmazottjai is csak a felügyelőbizottság jóváhagyásával vállalhatták volna a perbehozott kezességet nem tulajdonított jogi relevanciát. Kifejtette, hogy a Ptk. 220. §-ának (2) bekezdése szerint az alkalmazott és a tag jogkörének korlátozása harmadik személlyel szemben hatálytalan, kivéve, ha a korlátozásról a harmadik személy tudott, vagy tudomást szerezhethetett volna. Arra azonban az alperes maga sem hivatkozott, hogy az alkalmazottak jogainak korlátozásáról a felperes tudomással bírt, vagy arról tudomást szerezhethetett volna. Az alperes nevében eljáró munkavállalókat az alperes képviselőinek kellett tekinteni, tehát a 2005. október 24-én kelt készfizető kezesi biztosítói kötelezvénnel az alperes készfizető kezességet vállalt a perben nem álló M. Kft. nemteljesítése esetére. Nem volt vitás, hogy a Kft. a felperessel kötött szerződésben írt kötelezettségeit nem teljesítette, ezért az alperes, mint biztosító köteles azt a felperesnek megfizetni.

A Fővárosi Ítéltábla az alperes fellebbezése folytán hozott 6.Pf.20.911/2009/5. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, de az elsőfokú bíróságtól részben eltérő indokolással. Az volt a jogi álláspontja, hogy a felperes és a perben nem álló M. Kft. kötöttek egy megállapodást a készfizető kezesség elvállalásáról, amely megállapodás a Ptk. 233. §-a (1) és (2) bekezdése szerinti, harmadik személy részére teljesítendő szolgáltatásnak minősül. A Ptk. 272. §-ának (1) bekezdése szerint a kezesi szerződés a kezes és a jogosult között, nem pedig a kezes és a kötelezett között jön létre, a perbeli esetben azonban a szerződést nem a felperes, mint jogosult és az alperes, mint kötelezett, hanem az M. Kft. és az alperes kötötték meg, de a

felperes, mint harmadik személy javára. Ez a szerződéskötés 2005. október 24-én az alperes e-i fiókjában jött létre, de a felperes, mint jogosult javára. Ez azzal a jogkövetkezsménnyel járt, hogy a kötelezett (M. Kft.) eljárásának eredményeként a kezesi szerződés jogosultjává a felperes vált. A szerződés megkötésében viszont az alperes e-i fiókjában jelenlévő alkalmazottak, valamint az M. Kft. ügyvezetője vettek részt, ezért alkalmazható a Ptk. 220. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a képviseleti joggal kapcsolatos vélelem. Az alperes üzlethelyiségében eljáró M. Kft. ügyvezetőjének nem volt olyan kötelezettsége, hogy az ott jelenlévő és a pult kiszolgálói oldalán helyet foglaló alkalmazottaknak a képviseleti és egyéb jogosultságát vizsgálja. Az alperes kötelezettsége lett volna az üzlethelyiségben folyó munkavégzésének és ellenőrzésének oly módon történő megszervezése, hogy az oda betérő ügyfelek számára az alperes képvisellete tekintetében egyértelmű helyzet keletkezzen. Az alperes által hivatkozott vezérigazgatói utasításban foglaltaknak azért nem tulajdonított jogi jelentőséget, mert álláspontja szerint az oda betérő ügyfelek azt nem ismerhették meg, így az abban írtak rájuk kötelező erővel nem bírtak.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását; másodsorban az ítélet hatályon kívül helyezése mellett az első, vagy a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.

A másodfokú bíróság által elkövetett jogszabálysértést a Ptk. 205. §-ának (1) bekezdésében, a 233. §-ának (1) bekezdésében, a 220. §-ának (1) bekezdésében, valamint a 272. §-ában foglaltak megsértésében jelölte meg.

Előadta, hogy a másodfokú bíróság a 2005. október 24. napján kelt készfizető kezesi kötelezvényt tévesen minősítette harmadik személy javára szóló szerződésnek, a hivatkozott kezesi kötelezvény ugyanis egyoldalú nyilatkozat, amelyet kizárólag alperes munkavállalói írtak alá. Ezen okirat nem foglal magában kétoldalú megállapodást, az M. Kft. nem szerződő fél az okirat tekintetében, így téves az a megállapítás, hogy a nyilatkozat harmadik személy javára szóló szerződést tartalmaz. E körben hivatkozott a Legfelsőbb Bíróságnak a BH.2001/385. sorszám alatt közzétett eseti döntésére.

A kezesi szerződés a Ptk.272. §-ának (1) bekezdése értelmében a kezes és a jogosult között jön létre. Az M. Kft. szerződő fél tehát nem lehetett, az alperes munkavállalói kizárólag egy egyoldalú kötelezettségvállalói nyilatkozatot írtak alá, ez azonban nem jelenti a kezesi szerződés létrejöttét. A kezesi szerződés egyfelől a kezes, azaz az alperes írásbeli kötelezettségvállaló nyilatkozata, valamint a másik fél, vagyis a felperes elfogadó nyilatkozata alapján jöhetett volna létre. Az alperesi kötelezettségvállalást tartalmazó okirat viszont cégszerű aláírás

hiányában érvénytelen, mivel azt nem a cégjegyzésre jogosult személyek írták alá, így nem volt olyan érvényes alperesi nyilatkozat, amelyet a felperes akár ráutaló magatartással is elfogadhatott volna.

A Ptk. 220. §-ának (1) bekezdése - az alkalmazottak vélelmezett képviseleti jogosultsága - csak abban az esetben állapítható meg, ha a szerződéskötésre vonatkozó jognyilatkozat megtételére az alperesnek az ügyfelek számára nyitva álló üzlethelyiségében és a szerződő felek közös jelenléte mellett került volna sor. A felperes nyilvánvalóan nem volt jelen az alperes üzlethelyiségében, így a Ptk. 220. §-ának (1) bekezdésében írt képviseleti szabályok nem alkalmazhatóak.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

..--..--

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között, az abban megjelölt jogszabálysértést illetően vizsgálta felül.

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértően minősítette a kizárólag az alperes által aláírt kötelezvényt harmadik személy javára szóló szerződésnek. Amint a BH.2001/8/385. sorszám alatt közzétett eseti döntésében a Legfelsőbb Bíróság korábban már kifejtette, a Ptk. 233. §-ában írt harmadik személy javára szóló szerződés három jogviszonyt tartalmazó kétoldalú jogügylet, amelyben a jogviszony alanyai a harmadik személy javára szerződő fél (kedvezményező), a kötelezett, valamint a jogosulttá váló harmadik személy, mint kedvezményes.

A kezesi szerződés azonban nem harmadik személy javára szóló szerződés, mert nem rendelkezik a fenti ismérvekkel. A kezesi szerződésben a kezes arra vállal kötelezettséget, hogy ha a kötelezett nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni (Ptk.272. §-ának (1) bekezdése). A kezesi szerződés alanyai ehhez képest a követelés jogosultja és a kezes, e szerződésben a kötelezett félként nem vesz részt. A kötelezett és a kezes között is létrejön jogviszony azzal, hogy megállapodnak abban, miszerint a kezes elvállalja a jogosult kötelezettel szembeni követelésének biztosítását. Ez a jogviszony azonban nem kezesség. Valójában egy megbízáshoz közel álló jogviszony jön létre a kezes és a kötelezett között, amelynek viszont nem alanya a jogosult.

A perbeli esetben azt kellett a bíróságnak vizsgálnia, hogy érvényesen létrejött-e a kezesi szerződés a felperes, mint jogosult és az alperes, mint kezes között.

A Ptk. 272. §-ának (2) bekezdése szerint kezességet csak írásban lehet érvényesen vállalni. A Ptk. 205. §-ának (2) bekezdésben foglaltak értelemszerű alkalmazásával - figyelemmel a Ptk. 218. §-ának (1) bekezdésére is - a kezességvállaló nyilatkozatnak a kezességgel biztosítani szándékolt kötelezettséget, annak jogosultját és kötelezettjét, továbbá azt a határozott nyilatkozatot kell tartalmaznia, hogy a nyilatkozó e kötelezettség teljesítéséért kezességet vállal. A 2005. október 24-én aláírt alperesi kötelezettségvállaló nyilatkozat a fenti tartalmi követelményeknek megfelelt.

A kezesi nyilatkozat elfogadásához a jogszabály kötelező alakiséget nem rendel, így annak elfogadása a jogosult részéről akár írásban, akár szóban, de ráutaló magatartással is történhet. Ráutaló magatartás azt jelenti, hogy az elfogadó fél semmiféle írásbeli, vagy szóbeli nyilatkozatot nem tesz a kezes irányában. Ráutaló magatartással történő elfogadás esetében is beáll a kezes helytállási kötelezettsége.

A kezesi kötelem beálltának nem volt feltétele, hogy az írásbeli nyilatkozat átvételénél a felperes valamelyik alkalmazottja a kiállítás helyén személyesen jelen legyen. Az alperes a kezességvállaló nyilatkozatot azzal a nyilvánvaló szándékkal bocsátotta ki, hogy azt a felperesnek az M. Kft.-vel szembeni, a nyilatkozatban is részletezett követelésének biztosítékaul felajánlja. Az alperesnek a nyilatkozat kiállításától kezdve számítani kellett arra, hogy vele szemben a kötelemből eredő követeléseket a jogosult érvényesíti, amely jogérvényesítés magán a nyilatkozaton alapul. A felperes az alperessel szemben a követelést érvényesítette, ez nyilvánvalóan azt mutatta, hogy a nyilatkozatot ráutaló magatartással elfogadta.

Az iratok tanúsága szerint a perbeli kezességvállaló nyilatkozatot valóban nem olyan alperesi alkalmazottak írták alá, akik az alperes képviselőjében a kezesi szerződést megköthették volna. A nyilatkozatot azonban az alperesnek mint biztosítási szolgáltatás nyújtásával rendszeresen foglalkozó jogi személynek az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségében dolgozó alkalmazottai írták alá e helyiségében és adták át az M. Kft. ügyvezetőjének, és ahogyan az eljáró bíróságok helyesen megállapították az ott szokásos jognyilatkozat megtételére került sor. A kezesi kötelezvényben vállalt kezesi kötelezettségvállalásához nem volt szükség arra, hogy a kötelezvényt a felperes képviselője aláírja, akár egyidejűleg, akár későbbi időpontban. Ezért az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségben, az ott szokásosnak tekintendő kötelezvény aláírására tekintettel, illetve arra is figyelemmel, hogy itt került sor annak a kötelezett

részéről történő átvételére (aki továbbította azt a felpereshez) úgy kell tekinteni, hogy arra jogosultnak tekintendő személyek írták alá a kötelezvényt, mint az alperest kötelező jognyilatkozatot az alperes nevében. Az alperes ezért az aláírók képviseleti jogának hiányára a felperessel szemben alappal nem hivatkozhat.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.911/2009/5. számú ítéletét a szükséges indokolásbeli változtatással a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

Az alperes felülvizsgálati kérelme sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles a felperesnek a felülvizsgálati eljárással okozott költségét megtéríteni. A felperes felülvizsgálati perköltsége a 31/2003./VIII.22./ IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése szerint felszámítható munkadíjat foglalja magában.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2010. április 27.

Dr.Vezekényi Ursula sk.a tanács elnöke
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk.előadó-bíró
Dr.Lőrincz Györgyné sk.bíró